

Redaktør: M g r. I r g e n s. Medarbeidere: Mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnément både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig- i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr. 2,50 pr. kvartal forskuddsvis betalt. for utlandet tillegg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 30487 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 I, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7. Lørdager fra 10—1. De øvrige dage fra kl. 10—4 Utbetalinger kun tirsdag kl. 3—4.

INNHold: Han nøler ikke. — Det nye St. Vincens hospital i Hammerfest. — Dr. Mathilde Theyssen. — Jul! — «Folkefrontens arbeid i Kina. — En hilsen til og fra Monsignore Snoeys. — Academicum Catholicum i Finland. — Spørsmål og svar. — Bokanmeldelser. — Pave Pius restaurerer det sextinske kapell. — Hvorfor blev de helgener -? — Her-hjemme. — - og derute.

Han nøler ikke.

Hele Adventstidens liturgi er innstillet på forventning av Kristi komme, hans komme som fullbyrdedes i Betlehem og hans gjenkomst på dommens dag. Ulike tekster i messe og breviar tar sikte på å opmuntre oss til å holde ut i vår venten. Ved årvåkenhet og forventningsfullt å bie på hans komme, er det at vi best gjør oss rede til å ta imot ham. Og Jesus selv har erklært salig «den tjener Herren finner våken, når han kommer».

Et sted i breviaret for den 2. søndag i Advent heter det: «Se Herren kommer til syne og han går ikke fra sitt ord. Hvis han drøier med å komme, da vent ham; for han kommer og han vil ikke nøle».

Og det er så. Uten nølen nærmer timen sig for Herrens gjenkomst, og det er aldri noen stans, enn ikke det minste opphold i vår bevegelse henimot den dag og time, da vi kan få møte ham, da den guddommelige realitet vil bli altoverskyggende, hvad enten vi vil det eller ei.

Og allikevel er det så mange mennesker som utsetter sitt personlige oppgjør med de religiøse spørsmål, idet de påberoper sig de urimeligste påskudd. Det skal gjøres senere, når man får bedre tid til å ta sig alvorlig av saken. Og dermed utsetter man til en uviss fremtid det alvorligste av alle spørsmål, det som krever å besvares før alle an-

dre, det som det haster mer med enn med noe annet. Og imens finner man tid til utrolig mange ting som uten skade kunde tåle å vente, mens de religiøse spørsmål ikke tåler det — eller rettere vi tåler ikke denne utsettelse. Vi tar skade av det. Vi venner oss nemlig til å utsette og det er adskillig fare for at vi stadig vil gjøre det, især hvis vi med rette eller urette ikke bare lover oss glede av det påtenkte oppgjør.

Dessuten allerede det å avvise de religiøse spørsmål — hermed menes især spørsmålene om Gud, vår egen sjel og evigheten — er det ikke å behandle dem på en usømmelig måte? Er det ikke å si: viktigere ting må gå foran? Med andre ord, det viktigste av alt får ikke den rette plass: den første. Og dermed er der allerede en uorden i vårt gudsforhold, som ikke en gang en agnostiker kan forsvare. Såsant han tenker på Gud som en mulighet og hvilken mulighet, må han gi den plass og rang foran alt annet.

Og så tilslutt et spørsmål: Hva har man igjen for alt det man lar gå foran de religiøse spørsmål? Hva har man til syvende og sist vunnet, selv om man vant den hele verden, hvis man med dette har tatt skade på sin sjel — sin udødelige sjel? Ti — Herren kommer, og han nøler ikke!

Det nye St. Vincens hospital i Hammerfest.

Den 17. juni 1935 blev det første spadestik gjort, og nu er hospitalet ferdig.

Det ligger oppe på en bakke, og med sine 3 etasjer og kjelder hever det sig høit over byen; synlig overalt, og især når man kommer seilende inn vågen. Hovedinngangen vender ut mot Øvre Grønnevoldsgate fra 1. etasje.

Den 28. august i år blev hospitalet i all stillhet innviet av sognepresten, hr. pater Büchelmeier, i nærvær av husets søstre, hr. murmester Rachow, byggets arbeidere og endel av menigheten. Innvielsen avsluttedes med andakt og sakramental velsignelse og «Store Gud» i det gamle kapell.

I begynnelsen av september begynte man å flytte over til det nye hospital. Torsdag 24. sept. blev den hellige messe for siste gang lest i det gamle kapell og den evige lampe slukket der, og lørdag 26. sept. blev den hellige messe for første gang feiret i det nye kapell.

Det nye hospital er som sagt en 3 etasjes murbygning med kjelder. I kjelderen er desinfeksjonsrum, kjøkken og anretning med 2 kummer til melk. Kjøkkenet er stort og lyst med en stor prektig komfyr omtrent midt på gulvet. Ved siden av kjøkkenet er søstrenes spisestue. Så følger husholdningskjelderen og på den annen side av korridoren er rullebod, vaskeri, fyrrum og koksrum. Vi går nu op i 1. etasje. Her er først 3 små sykeværelser med 1 seng i hvert. Et av disse værelser vil senere bli benyttet til røntgenværelse. Så kommer doktorværelset og priorinnens kontor. Ved enden av korridoren går man 2 trin ned og kommer inn i kapellet, som går tvers over hele huset. Kapellet er som alt ellers i huset, holdt i lyse vennlige farver. Her er citrongule vegger med lysebrune gesimser og dører. 5 høie, smale vinduer med katedralglass sender et dempet, varmt lys inn om sommeren. Nu om vinteren blir det oplyst av en vakker lysekrone i midten og 4 moderne veggarmar. Altéret med den gamle altertavle er tatt fra det gamle kapell, men der er kommet en ny korsvei, som hans høiærverdighet, prefekt pater Starke, har skjenket. Ved siden av kapellet er et lite sakristi.

I 1. etasje er også bad og skyllerum.

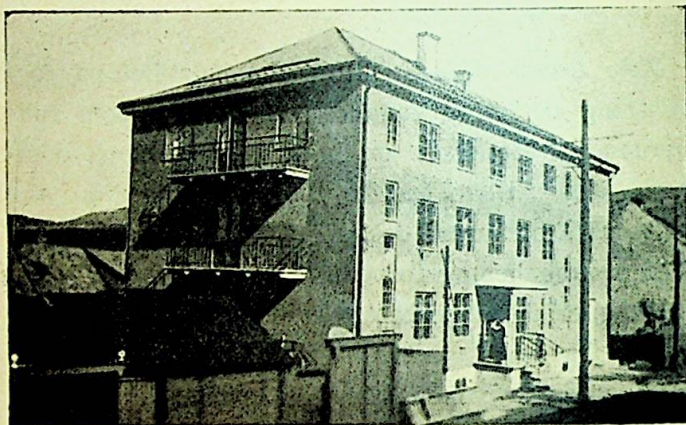
2. etasje er helt forbeholdt de syke. Her er 5 sykeværelser, 3 med fire senger og 2 med to senger. Dessuten patientenes spisestue, tekjøkken, bad og skyllerum. Over kapellet er lintøirum.

I 3. etasje er søstrenes soveværelser, bad og dagligstue. Dessuten 3 værelser som kan benyttes til sykeværelser, og tekjøkken.

På mørkeloftet er tørkerum og klæskott. Huset er praktisk og moderne innrettet med matheis, nedkastsjakt for skittentøi og avfall og opheisning for vasketøi. Der er centralopvarming og varmt

vann overalt. Foreløbig er bare anskaffet høifjellsol, men der skal snart komme et diathermie-apparat. Hospitalet er likesom det gamle hospital bare beregnet for tuberkulosepatienter. St. Elisabeth-søstrene er meget fornøiet med sitt nye hus, og det kan man godt forstå når man vet hvor gammeldags og tungvindt det gamle hus var på alle måter. At der nu er kommet et nytt hospital, kan man først og fremst takke priorinnen, søster M. Liobera, for. Hun har virkelig nedlagt et stort og fortjenstfullt arbeide her.

Onsdag 18. november blev det nye kapell høitidelig innviet av hans høiærverdighet hr. prefekt pater Starke. Innvielsen foregikk kl. 8 om morgenen i nærvær av søstrene, husets byggmestre og en del av menigheten. Efter innvielsen var der høimesse, som feiredes av hans høiærverdighet prefek-

St. Vincenshospitalet.

ten, assistert av dominikanerprioren pater Béchaux fra Oslo og sognepresten pater Büchelmeier. Under høimessen blev der sunget en norsk sangmesse. Prefekten holdt en meget vakker og manende preken, hvori han først påpekte det sammentreff at innvielsen av dette lille kapell falt på samme dag som innvielsen av St. Peter og Paulskirkene i Rom for mange århundrer siden. Han minnet om at kapellet skulde være husets hjerte, hvorfra all kraft og styrke og alt liv skulde utgå. Han ønsket at huset måtte bli til velsignelse for søstrene, for patientene og for husets byggmestre. Tilslutt uttalte prefekten håpe om at dette nye kapell måtte bli «Guds hus og himlens port» for alle som besøkte det.

Tilslutt blev «Store Gud» sunget, så kom velsignelsen og så var denne sjeldne høitidelighet tilende og vi tilstedeværende var blitt et lyst og vakkert minne rikere. Om aftenen kl. 7 var innvielse av korsveien, korsveiandakt og sakramental velsignel-

se. En andaktsstund som gjorde et dypt inntrykk på alle deltagerne.

Efter andakten samledes man i foreningslokalet hvor søstrene hadde innbudt til fest. Sognepresten ønsket velkommen hvorefter sangkoret sang «Ecce Sacerdos Magnus» som hyldet til hans høiærverdighet prefekten. 3 småpiker i hvite kjoler kom frem og deklamerte et for anledningen forfattet dikt, og overrakte prefekten blomster og pater Béchaux fikk et bilde. Etterpå blev St. Dominikussangen sunget til ære for vår annen og meget sjeldne gjest. Prefekten holdt en kort tale hvorefter man satte sig tilbords og lot kaffen, smørbrødene og kakene smake. Ved bordet holdt pater Béchaux en meget morsom tale som vakte stor jubel.

Efter kaffen hygget man sig med selskapeleg samvær inntil kl. 12. Da blev aftensalmen sunget og sognepresten avsluttet med å rette en takk til søstrene som hedde arrangert festen og til alle de fremmøtte. Der var ca. 40 mennesker tilstede. Så tok vi avskjed med våre kjære gjester og gikk hver til vårt, inderlig takknemlige over å ha fått oppleve denne skjønne dag midt i mørketiden her i Kirkens ytterste post mot nord.

S. N.

Dr. Mathilde Theyssen,

den eldste kvinnelige læge i Europa, f. 7 sept. 1838, død 28. sept. 1936.

Av Adele Schreiber.

I «Urd» nr. 46 finner vi denne interessante artikkel om en trosfelle:

«I Bern, den by som blev hennes siste jordiske hjemsted, døde nylig dr. Mathilde Theyssen efter at hun hadde fylt sitt 98de år. Hun brøt vei for de kvinnelige akademikere, en usedvanlig personlighet, dyktig, god og viljesterk.

En kvinne hvis livsvei og ydelser fortjener å ikke bli glemt. Hennes modige, seierrike kamp er vel verdt å holdes op som forbillede for de unge generasjoner av kvinner, som tar så meget som selvfølgelig.

Mathilde Theyssen var født 7. september 1838 i Trier og fullendte for henved 70 år siden sitt medisinske studium, et mål som for den tids kvinner syntes å stråle som noe uopnåelig. Mange hindringer hadde også vært å overvinne. Merkelig nok hadde Mathilde Theyssen, som like over sitt 97 år bevarte en forbausende spenstighet og åndelig kraft, vært et sart, svakelig barn, plaget av hoste og astma og efter almindelig mening en tærings- og døds-kandidat. Utelukket fra sine jevnaldrenes glade lek utviklet den lille pike sig tidlig, blev alvorlig og tenksom. Opdragelsen i et fransk Sacré Coeur in-

stitutt og i et Ursulinerkloster i Boulogne sur Mer gav henne den fordel å tale to sprog. Fysisk styrket vendte tolvåringen hjem med det inderlige ønske å lære. Hennes ualmindelig vidtskuende far støttet henne i dette ønske.

Efter møisommelige undersøkelser viste det sig at i Tyskland fantes en eneste høiere pikeskole med gymnnasium anerkjent av stat og kirke, det av Benediktinerinnene ledede Hellige Kors-kloster ved Gnesen.

Det må ha vært et kloster, som i sine murer har bevart noen av de berømte tradisjoner, noe av kvinners åndsverk i lengst forsvunne tider. Dyp fromhet var forenet med vidsynt toleranse, elever av alle bekjennelser fikk der en utdanning som langt oversteg den tids utdanning, ved siden av de gjengse fag lestes gamle sprog, matematikk, naturvidenskapelige ting.

Søstrene var midtpunkt i den sociale forsorg og sykepleie og i deres regelmessige samtalestunder virket de som rådgivere for en meget stor krets.

Dt innblikk hun fikk i dette arbeide vakte ønsket om å bli læge hos Mathilde. Men det var da intet universitet i Europa, som var åpent for kvinner. Takk være hennes fars personlige innflytelse erklærte endelig rektoren ved Sorbonnen sig villig til å la den unge pike få være tilhører ved forelesningene (det var i begynnelsen av 60-årene i forrige århundre) i den berømte Pariserhøiskole.

Man kan nok tenke sig hvor utsatt denne undtagelsesstilling var for den unge tyske tilhørerinne, hvor mange vanskeligheter det var som tårnet sig op for henne. Mathilde Theyssen satte sig utover dem, fullførte sitt studium og meldte sig kort efter som frivillig da man opfordret læger til å bekjempe en flekktufusepidemi i en fransk by. Uforferdet og ledet av sin sterke intuisjon, som gjorde henne til den fødte læge og stadig fikk henne til å gå sine egne veier, hadde hun hell med sig i sin vanskelige opgave og fikk såvel patientenes som de pårørendes tillit — enda så uhørt det dengang syntes at en ung pike skulde kunne gjøre en læges gjerning.

Noen år senere gikk hun med i den tysk-franske krig i 1870 i det internasjonale Røde Kors' tjeneste og blev to ganger såret under arbeidet på slagmarkene.

I Strassburg praktiserte hun efter fredsslutningen nesten i firti år og hadde en meget omfattende praksis. Hun fikk en stor krets av patienter og venner og som få formådde hun å forene og forstå såvel den franske som den tyske befolkning. Lange reiser førte henne om i verden, hun var i Kina og Japan, en tid ledet hun også en helseheim i Sveits, efter tidens reformatoriske prinsipper.

Verdenskrigen fordrev den 76-årige fra hennes virksomhet i Strassburg. Hun levde de fire vanskelige år i Freiburg i Breisgrau under hårde savn. Da henimot krigens slutt mangelen på alle livsnødvendigheter blev uutholdelige, måtte hun dra ut i skogen for å samle røtter og bær som hun så slepte

timelange veier hjem på sin 80-årige rygg. Men dette lindret hun litt av den kvalfulle underernæring.

Tross denne store påkjenning holdt hun legemlig og åndelig stand. Op i sin høie alder var alltid hun den som trøstet og hjalp så mangen en som hadde det ondt, en høireist forkjemper for sin ungdoms idealer.

Troende kristen og overbevist katolikk kunde hun ikke forene intoleranse av noen som helst art med sin verdensanskuelse. Alltid viste hun anderledes tenkende aktelse og vurderte mennesker etter deres sanne verd, ikke etter konfession eller rase.

Så førte de siste års omveltninger den allerede 95-årige til Sveits, til byen Bern hvor hennes trofaste veninde og ledsagerinne, som med rørende hengivelse hadde delt livets omskiftelser med henne i nesten firti år, hadde sitt hjem.

Der tilbragte hun sin siste tid; til for ganske kort tid siden tok hun livlig del i alle dagens hendelser. Den som besøkte henne i hennes solfylte, stille hjem fant henne rank, tapper, levende, med en beundringsverdig åndskraft. Hun leste timevis, ordnet med erindringer, stelte med sine blomster, ja ifjor reiste hun uten følge med sporvognen til byen. Man drog sig virkelig for å betegne henne gammel, så levende var hennes vesen.

Aldri undlot jeg, når veien førte mig over Bern, å opsøke dr. Theyssen, alltid takknemlig for det man mottok fra henne.

For noen få uker siden, i slutten av august, fant jeg henne for første gang fullkommen forandret av en sykdom som forårsaket stor lidelse.

— Jeg ser Dem ikke igjen, var hennes avskjedsord. Den 28. september gikk hun bort, med den sterke, dype fortrøstning som hennes tro tilsa henne.

Måtte erindringen om henne leve videre lenge. Hun har fortjent det av kvinnene, hvis uegennyttig, beskjedne, høireiste forkjemper hun var. Hun har fortjent det for sin videnskap og den rike menneskelighet, som alltid var det centrale i hennes arbeidsfylte liv.»

Jul!

Det nærmer sig jul. Den-grå novembertåke og sludd tok slutt og desembervinteren begynte med det samme gråvær og trøstesløshet. Men om tre uker er det jul — en jul som både unge og gamle hjerter gleder sig til. Enten vi har arbeide eller ikke, så ser vi frem mot jul som lyspunktet i vintermørke og kulde. Og hvilket lyspunkt for den kristne sjel — barnet i svøp, liggende i en krybbe i stallen, kun varmet av ånden fra de umælende dyr — oksen og asenet.

Så mange, mange trenger et smil, en stråle av lys i Betlehemsnetten. Også her i vårt land og i

Oslo. Og en håndsrekning i en jernetid, da priser på mat stiger — da brød og sul blir kostbarere enn før.

St. Vincensforeningens generalforsamling søndag 29. november begynte da også sin innsamling til jul på en gråværsdag — og innbyr alle gode sjeler til å gi etter evne i den innsamling vi setter igang. Vi har aldri forgjeves banket på hjertedøren hos våre og de trengendes gode venner blandt «St. Olav»s lesere. Gaver kan sendes sogneprestene i Oslo eller til «St. Olav». Revidert regnskap sendes vikariatet.

III. orden O.F.M.	kr. 10.00
B. Becsan	» 5.00

kr. 15.00

For St. Vincensforeningen
Ivar Ruyter.

„Folkefrontens“ arbeid i Kina.

Fra alle verdens hjørner meldes nu om Moskva-agentenes muldvarparbeid for å få ødelagt gammel nasjonal og særpreget kultur og derved skaffet muligheter for Sovjetrepublikken. Således også i Kina som i det hele tatt med sin millionbefolkning og sine store naturrikdommer spiller en avgjørende rolle i Sovjets verdensrevolusjonære planer. Dessuten betyr Kinas erobring en overordentlig svekkelse av en hel rekke «imperialistiske» europeiske makter som har store og vitale interesser knyttet til Østens storstat.

Folkefronten har derfor lenge arbeidet intenst i Kina, men i løpet av de siste år er man blitt oppmerksom på den fare som dette betyr og har på forskjellig måte demmet op for denne røde flodbølge. Vel ligger det ytre Mongoli helt under Moskvas herredømme nu og også i det indre Kina støtter man på enkelte «Sovjetrepublikker» hvor beveggede bander, ledet av bolsjevikiske agenter, fører et skrekkenes regimente. Det store og avgjørende bolverk vil dog bli reist hvis Japan og Kina inngår en overenskomst på antikommunistisk grunnlag slik som Japans regjering nylig har foreslått det.

Sovjet er imidlertid klar over denne fare og sin taktikk tro: alltid å rette hovedangrepet mot den til enhver tid farligste fiende søker det nu på alle mulige måter å tilbakeerobre det tapte terreng ved å fremstille Japan som «fascistisk» og mane til kamp mot landet på dette grunnlag.

I komminterns årbøker inntar begivenhetene i Østen en bred plass. Det kinesiske «bourgeoisie», d. v. s. det nasjonale Kina betegnes som «arbeiderklassens forrædere» og den dyktige og aktede mar-

sjall Tschiang-Kai-Scheck kalles «det kinesiske proletariats blodplettede bøddel». Etter den kommunistiske opstand er brutt sammen forsøker bolsjevikene å holde landet i en stadig borgerkrigstilstand. Våpen og ammunisjon kommer i store mengder fra Russland og bombeattentater organiseres metodisk mot alle ledende personligheter. Man har forsøkt dannelsen av folkefronter, men har kamuflert deres sanne natur ved istedetfor å kalle dem «kommunistiske ungdomsforbund» å benevne dem «Ungdomsforbund til kamp for fedrelandets redning».

I anledning av 15-årsdagen for dannelsen av kommunistiske partier i Kina har Dimitroff nylig betegnet det som bolsjevismens fornemste oppgave i øieblikket å danne «nasjonale enhetsfronter mot de japanske erobrere». Man er altså klar over at det beste middel til å uskadeliggjøre Japan er en folkefront dannet mot denne dødsfiende. Og stemningen bearbejdes bevisst i denne retning, ti derved forhindres jo et antikommunistisk samarbeid mellom Østens to stormakter, hvilket vilde bety det absolutte nederlag for alle Sovjetidéene.

Hvorvidt dette arbeid vil lykkes er ikke godt å si ennå — ennå er der absolutt ikke skapt plass for de to bolsjevikiske hovedprinsipper: full frihet til streiker og demonstrasjoner og for den antireligiøse propaganda. Imidlertid er den kinesiske nasjonalfølelse i løpet av de siste årtier blitt sterkt utviklet og det ser ut til at den i rette tid vil gjennomskue folkefrontenes oppløsende karakter og vite å ta sine forholdsregler.

En hilsen til og fra Monsignore Snoeys.

Fra sogneprest Halvdan Wexelsen Friehow i Gjerpen har «St. Olav» mottatt følgende hilsen til monsignore Snoeys:

«Eg sender Dykk ei hjarteleg helsing til 60-årsdagen — med takk for samver i Bergen. Ulik konfesjon kan ikkje vera i vegen for å gleda seg over møtet med ein djup, intelligent kristen personligdom. Heil og sæl!»

Fra Mgr. Snoeys har vi mottatt følgende takkord:

For alle kjærlige ønsker til 60-årsfesten av hele sitt hjerte takker «Han Presten».

Academicum Catholicum i Finnland.

Med biskopens godkjenning er der denne høst blitt opprettet en akademisk forening i Helsingfors, som har fått navnet Academicum Catholicum. Styret består av fil. mag. Jarl Gallén, ordfører, fil. mag. Olga Alice Nygren, sekretær, fil. mag. Eja Margrete Nordstrøm, kasserer. Foreningens åndelige rådgiver er pastor v. Christiersen.

Foreningens formål er å samle de katolske akademikere i felles arbeid og i dens program inngår også opprettelsen av et underretningskontor for katolske begivenheter i Finnland.

Spørsmål og svar.

(Under denne rubrikk vil en av våre medarbeidere, sogneprest Kjelstrup i Kr.sand, svare på spørsmål som kan påregne almen interesse).

Katolisismen og den spanske borgerkrig.

Spørsmål: Er det sant at den katolske Kirke har gjort sig forhatt av det spanske folk, og at dette er forklaringen på de forferdelige kirke- og klosterbrander og den eksempløse grusomhet som er blitt utvist overfor katolske geistlige og ordenspersoner? Dette påstod nemlig doktor Karl Evang i et radioforedrag forleden, og en luthersk prest skrev det samme i «Kristelig Ukeblad». Den siste tilføiet at kirkeforfølgerne var snilde og hensynsfulle mot de «evangeliske» prester og kirker.

X og Y.

Svar: Hvad en kommunist som Karl Evang kommer med når talen er om skjenselsgjerningene i Spania behøver De vist ikke å ta alvorlig. «Kristelig Ukeblads» geistlige medarbeider lar sig åbenbart lede av sine fordommer mot Moderkirken når han utenvidere fester lit til de kommunistiske forsvarsargumenter. Hvad han sier om de kommunistiske voldsmenns «hensynsfullhet» mot de forsvinnende få og ubetydelige protestantiske sekter som virker i Spania beviser bare — hvis det overhodet forholder sig som han sier — at disse samfunds innsats i det kristelige arbeide er så ringe at man foreløbig ikke finner det umaken verd å antaste dem. Øienvidner og andre som er meningsberettigede i denne sak er nemlig enige om at kirkeforfølgelsen i Spania er anstiftet av Sovjet-samveldet og altså der — som i Russland — har kristendommens fullstendige utryddelse til formål.

Hjemvendte nordmenn og andre som grundig kjenner forholdene i det ulykkelige land forteller at en hærske av sovjet-agenter i årevis har drevet sitt muldvarparbeide i Spania og hisset til hat mot alt som het religion og kristendom. Om hvordan kirke- og klosterbrandene begynte og hvem der var anstiftere forteller en protestantisk nordmann som underskriver sig «Øienvidne» i en utførlig artikkel i «Aftenposten» nr. 532 for 21. oktober. Ifølge hans redeleggelse var et hyrdebrev som Toledos erkebiskop, den spanske kirkes primas, kardinal Segura, utsendte i begynnelsen av mai den ytre foranledning til at pøbelherredømmet be-

gynte. Kardinalen hadde — under forutfølelsen av hvad de radikal-socialistiske ministre pønset på — formanet det spanske folk til å holde fast ved sin katolske tro. Så skriver «Øienvidne» som følger:

«Den radikale presse svarte med et hatefullt angrep på den katolske Kirke, og den 12. mai brøt spetaklene løs. Det karakteristiske publikum fra Madrids utkanter, alle de løse eksistenser som ikke adlyder noen partidisiplin, men kun varslers plyndring og optøier strømmet inn til centrum som på given parole, og man så snart at det var kirkene og klostrene det gjaldt. Det varte da heller ikke lenge før jesuitenes praktfulle kirke og residens som lå i Gran Via, midt i centrum av Madrid, fem minutters gang fra innenriksministeriet, blusset op. Brandstifterne var gutter på 16-18 år. De prøvet sig først frem, og da de så at politiet, som hadde fått ordre om ikke å intervenere, ikke grep inn, men stod som tilskuere, var ødeleggeselskapet snart i full gang. Brandvesenet kom til, men fikk ikke lov å slukke. Slangene blev skåret over. Dette midt på lyse dagen. Efter jesuitenes kirke kom turen til augustinernes residens, jesuitenes fin-fine, hypermoderne tekniske høiskole for elektriske studier — som av belgierne senere blev mottatt med åpne armer og nu eksisterer i Liège —, så den kolossale klosterskole Las Maravillas med dens landskjente naturhistoriske samlinger, og hvor over tusen fattige barn fikk gratis utdanning o. s. v. Det var den samme flokk som gikk fra antendelse til antendelse. Pøblens utskielser i Madrid blev efterlignet rundt om i provinsene, og øvrighetens holdning var den samme. I Malaga f. eks. blev kun den gamle, vakre katedral skånet. Ellers blev alle byens kirker og klostre brent».

Dette er et øienvidnes beretning. Artikkelen forfatter skildrer derefter hvordan socialistene i religionen så den største hindring for realiseringen av sin politikk og hvordan hele nasjonen kløvedes da parlamentets radikale fløi rettet sitt angrep på Kirken som berøvedes alle rettigheter. Derefter skriver han, og det som nu følger henleder vi «Kristelig Ukeblad»s oppmerksomhet på.

«Det fremholdes stadig fra radikalt hold at reformene på det religiøse felt ingen forfølgelse er mot den katolske Kirke og tro, og at det bare dreier sig om å likestille denne med andre trossamfund. Dette høres i teorien pent, men er i virkeligheten en grov sofisme. Realiteten er at der i Spania praktisk talt ikke finnes annen religion eller annen kirke enn den katolske, som i århundrer har været grunnstenen for spansk åndsliv og spansk tradisjon. Nogen likestilling med andre religioner som er helt rotløse i landet og uten nogen positiv betydning er derfor umulig.»

Til slutning enda et citat fra «Øienvidne»s lærerike artikkel. Derav vil det fremgå med all ønskelig tydelighet hvor urettferdig man ofte her i Norden demmer den katolske Kirke i de romanske land og hvor liten grunn der er til å påstå at den i Spania hadde gjort sig «forhatt». Han skriver nemlig:

«Helt bortsett fra dens betydning som trossamfund er den katolske Kirke en grunnleggende faktor i det spanske samfund ved sitt enorme velgjørenhetsarbeide og sin svære innsats i folkeoplysningen. De nonner og munkes som rundt i Spanias hospitaler, sinnesykeanstalter og asyls av alle slags i det stille utfører sitt opofrende barmhjertighetsarbeide, kan telles i tusener og

kan ikke noksom prises Det er i utlandet (d. v. s. i Norden) en meget utbredt opfatning at den mangelfulle folkeoplysning skulde skyldes den spanske kirkes «obskurantiske» innflydelse. En krassere feiltagelse kan ikke tenkes, for det må sies at det nettop er de geistlige ordener i Spania, som ved sine hundrer av skoler rundt om i landet har supplert statens og kommunenes forsømmelser på dette område, så man trygt kan si at det meste av det som er gjort er ydet av Kirken.»

Således skriver en protestant som av selvsyn kjenner forholdene i Spania. En tilintetgjørende dom om gehalten i den påstand vi her i Norden så ofte får høre om at kallsismen helst holder folket nede i uvidenhets! Når man så dertil får høre uvidenhets og ondskaps tale om at den katolske Kirke har gjort sig «forhatt» av det spanske folk, må man uvilkårlig spørre, om dette hat skyldes klosterfolkenes «enorme velgjørenhetsarbeide» eller Kirkens «svære innsats i folkeoplysningen»? Nei, det sanne Spania elsker sin Kirke og sukker under den røde fåtallsregjering som med sine av samvittighetsløse utlendinger ophissede bander søker å utslutte Kristi evangelium og dets tjenere ved sine umenneskelige grusomheter og sine barbariske brannstiftelser. Med rette kan disse prester, munkes og nonner spørre sine forfølgere: «For hvilke av våre gode gjerninger er det I stener oss?» (Joh. X, 32).

K K.

Bokanmeldelser.

Gabriel Scott: Helgenen: (Gyldendal Norsk Forlag).

Dette er en sjelden interessant og gripende bok. Den går løs på emner og spørsmål som ligger utenfor de fleste menneskers erfaringskrets og vanlige interessefære.

«Helgenen» beretter om en mystikker, hans ytre liv, som er henlagt til Sørlandet i den siste halvdel av det 18de århundre, preget av fattigdom og sykdom, men fremfor alt om det sterke personlige religiøse liv som fyller ham fra den tidligste barnedom til hans død i 38-årsalderen. Det er om ikke eiendommelig, så ialfall påfallende at Scott likesom har knyttet denne mystikkers rike og særpregede sjel liv til en katolsk tradisjon, en statue av den hellige Blasius som på en merkelig måte griper inn i barnets liv og orienterer det i en bestemt retning.

Boken gir oss et troverdig og overbevisende innblikk i mystikkerens sjel liv. Enndog hans visjoner skildres nøkternt og tilforlatelig selv om det nok kan innvendes at han kommer noe lett til dem. Og mystikeren selv syner sig i lyset av ytre hendelser og indre opplevelser som en helstøpt personlighet, et sundt og sterkt menneske på tross av legemets svakhet. Det som kan hende mest overbeviser om at denne mystikk er sann og ekte, det er mystikkerens skyhet for å røbe sitt indre liv, uten i den ut-

strekning han kan tjene og hjelpe andre. Han legger ikke vinn på å tre frem og vidne for andre. Uvil-kårlig, ofte helt motstrebende føres han til å åpenbare det som han bærer på av skjulte krefter og indre liv. Stillet overfor religionens offisielle talsmenn — den lutherske statskirkes geistlige — er mystikeren beskjeden og ydmyk, uten å opgi noe av sin fasthet. Han står selv undrende overfor alt det merkelige han får se i sitt dype samliv med Gud og han nærer undertiden tvil om det virkelig er mulig at han kan være et redskap for så store ting. Men så etter lengere tids tomhet kunde det bryte frem i hans hjerte en lykkefølelse uten grense over han inderlige forening med Gud. «Gud var til i sin egen skapning, Gud var også til i ham. Guds sinn var ett overalt».

Det er å ønske at denne bok, vel den beste av alle de mange gode bøker Gabriel Scott har skrevet, må bli lest av mange. Og det er meget som tyder på at ikke minst katolikker skulde ha betingelser for å få glede og utbytte av denne bok, en av de mest fengslende og gripende som er skrevet her i landet i de siste år.

H. J. I.

Eivind S. Engelstad: *Senmiddelalderens kunst i Norge*. (Utgitt av Universitetets Oldsamling) med 200 plancher.

Konservator Dr. Eivind Engelstad fremlegger i denne bok resultatet av et imponerende omfattende studium av kirkekunst fra tiden omkring 1400 og frem til reformasjonen.

Det fremgår av de anstillede undersøkelser at kun et fåtall av kunstverkene fra denne tid kan betegnes som norske. Det er mulig at en del er blitt laget i Norge av utenlandske kunstnere, men det er ingen tvil om at den største del er blitt importert direkte fra utlandet. Det er derfor rimelig at vi blandt disse kunstverker finner bilder og statuer av de samme motiver, scener og personer som i kirkene ellers i Europa. Foruten gjengivelser fra Kristi liv, som er særlig tallrike, støter vi på de fleste av de helgener som var gjenstand for helgenvyrnad rundt omkring i de forskjellige land. Blandt Nordens helgener finner vi naturligvis flest bilder av Hellig Olav, men også mange av St. Sunniva og en del av St. Halvard, St. Birgitta og St. Magnus og et av St. Erik.

Det som gir denne bok særlig interesse også for den som ikke er fagmann på kunsthistoriens område, er de ypperlige plancher med fotografisk

gjengivelse av de kunstverker som fra denne tid er blitt bevart til våre dager.

Det må også nevnes at boken har et kort tekstresyme på tysk.

H. J. I.

Pave Pius restaurerer det sixtinske kapell.

Gjennom hele verdenspressen løp nylig et opsiktsvekkende rykte om at paven aktet å iklæ Michel Angelos praktfulle og berømte skikkelser på det sixtinske kapells freskodekorasjon gevanter så de ikke skulde fremtre så nakne som de er fra mesterens hånd. Uten å undersøke ryktets riktighet kastet bladene sig med grådighet over sensasjonen, hvilket har foranlediget et kraftig dementi i «*Osservatore Romano*» som påviser at det er de stillasser som alltid reises når det sixtinske kapell undergår en av de regelmessige restaureringer av dets herlige kunstverker, som har gitt ryktesmedene noe å fare med.

Vatikanet ligger på delvis vannholdig grunn og fuktigheten setter av og til spor som nødvendiggjør kraftige forholdsregler. En av de mest utsatte steder er «*Dommedagsfresken*» av Michel Angelo i det sixtinske kapell, som derfor jevnlig må ettersees, slik som det altså skjer nu.

Hvorfor blev de helgener -?

Fordi:

de var glade når de helst vilde gråte —
og tålmodige når det var vanskelig å være det —
de holdt på når de helst vilde ha hvilt —
de taug, når de helst vilde tale —
de var elskverdige når de følte trang til å være ubehagelige.

Ja —

Dette var alt. Det var, er og vil alltid være ganske enkelt.

(Fra engelsk).

Herhjemme.

Bergen. Høiarverdige Mgr. Henrik Snoeys, St. Pauls menighets høit ansette og skattede sogneprest, fylte som det er St. Olavs lesere bekjent, 60 år sistl. torsdag, 26. november. St. Josefsforeningen vilde hedre sin direktør ved denne sjeldne anledning og hadde innbudt menighetens menn til en sammenkomst i foreningslokalet etter sakramentsandakten kl. 8 aften. La det være sagt straks, det blev en stilfull fest, en aftenstund som, foruten å være til særlig oppmuntring for jublanten selv, ogsså for de øvrige tilstede-

værende blev en behagelig overraskelse og som med rette vil bli et kjærnt minne for samtlige. Foreningslokalet var festlig pyntet og det strålende bordarrangement vakte stor og berettiget oppmerksomhet hos alle tilstedeværende. Man har særlig grunn til å takke et par av menighetens fruer og søstrene for det interesserte arbeide, som lå bak det flotte arrangementet og for den effektive måte, hvorpå den materielle del av festen avvikledes. Da jubilanten trådte inn i salen blev han hilset med begeistring av den store skare katolske menn. Monsignore var som vanlig i strålende humør tross påkjenning i dagens løp i form av mangeartet oppmerksomhet fra nær og fjern. Etter at jubilanten hadde hilst på hver enkelt gikk man tilbords, hvor foreningens utmerkede formann, hr. Corneliusen, ønsket Monsignore, de øvrige prester og samtlige andre herrer velkommen. Etter at alle var forsynt grep formannen igjen ordet og holdt en anslående tale for vår alles kjære sogneprest. I særdeles velvalgte ord tolkedes menighetens takknemmelighet overfor Mgr. Snoeys, der har betydd så meget for St. Pauls menighet i de ca. 13 år, han har arbeidet for oss. Det er mange og store løft, vår gode sogneprest har gått inn for den tid han har virket her i Bergen, såvel for vår kirke, som vår skole og våre hospitaler og han har også vært oss en utmerket sjælesørger. Han har nok kommet med krav til mange av oss, men det må ikke glemmes, at de største krav har Monsignore stillet til sig selv. Han har selv stillet sig i spissen og vist oss veien, både i offervilje og på andre områder ved de mange tiltak, vår menighet skylder hans initiativ og store arbeidsglede. Formannen avsluttet med å uttale håpet om at vår menighet ennu lenge måtte få beholde den gode stridsmann, Mgr. Snoeys er for vår hellige tro, og opfordret så forsamlingen til et nifoldig hurra for jubilanten. En for anledningen avfattet sang blev så sunget. Monsignore takket beveget for den store oppmerksomhet og de mange vakre ord. En særlig glede var det for ham å se så mange av menighetens menn, ialt 40, samlet ved denne leilighet, og han vilde uttale sin kompliment til St. Josefsforeningens styre, som ved denne tilstelning hadde vist at man kjente sin sogneprest, hvem samholdet innen menigheten alltid har ligget varmt på hjerte. Han vilde derfor takke for at spesielt denne form for oppmerksomhet var valgt. Det var alltid av stor verdi for sognepresten å vite at han hadde en stab av gode katolske menn som vilde yde ham hjelp og støtte, og han viste at han kunde stole på St. Josefsforeningens menn. Etter talen hilstes jubilanten av en liten, lyshåret pike, der fremsa ett dikt og overrakte blomster fra menighetens speiderpiker. Derefter viste en ung dame sig på podiet, en representant fra Mariaforeningen som i versform hilste jubilanten og overbragte en vakert brodert duk. Så blev sceneteppet trukket tilside og endel unge damer fra Mariaforeningen opførte en symbolsk dans. Ennu før man reiste sig fra bordet fikk man høre Lars Eskelands hilsningsdikt til Mgr. Snoeys, et flott bidrag til festens midtpunkt, klart og vakkert fremsagt av frøken Haaland. Festen fortsatte til midnatt i den aller beste stemning og man forlot lokalet strålende fornøiet og takknemlig for den enestående aften.

O. B. J.

Drammen. Søndag 29. november hadde Drammens menighet en virkelig festdag idet trosfeller fra Oslo gledet oss med sitt besøk. Gleden var så meget desto større som besøket gjaldt en underholdningsaften av «O.K.» hvis program viste sig å være særdeles godt sammensatt. Menighetslokalet var overfylt, da den festlige aften blev innledet av fru Lily Schneider som grep alle ved sin føyte tolkning av Lange-Müllers storslagte tonedikt: «Tabor». Teppet gikk dernest tilside for pastor Laudys dramatiske deklamasjon «Til korset», hvis skjønne ord talte sitt manende sprog. Det fikk en utmerket gjengivelse av d'hr. Erling Mikkelsen, Ignaz Fiala, Øivind og Willy Olafsen, og det vakre utstyr forheiet virkningen. I kostyme fra Schuberts egen tid fordrog derefter fru Lily Schneider med kunstnerisk hengivelse i oppgaven, flere av denne komponists mest kjente sanger, og høstet selvfølgelig stormende applaus. — Etter en pause blev dernest «Skjermysdler» opført med samme rollebeset-

ning som i Oslo: frkn. Inger og Ragnhild Carelius og Evelyn Pettersen samt herr Erling Mikkelsen. Stykkets fine og særpregede karakter fikk straks kontakt med det lydhøre publikum, som forstod å vurdere den gode fremførelse og takket med varmt bifall. Til sist deklamerte Willy Olafsen det praktfulle dikt: «Svanene fra Norden», som utløste en spontan begeistring, gjengitt som det blev med intensitet og full beherskelse av de tekniske virkemidler. Alt i alt en aften som vi her i Drammen er sognepresten meget takknemlig for å ha skaffet oss og vi håper at det ikke vil vare lenge før vi igjen får anledning til å stifte bekjentskap med hvad våre trosfeller i de større menigheter kan glede sig over. Derfor sier vi ikke alene: «tak» til «O. K.» men også hjertelig: «på gjensyn».

I..... n. —

Bergen. Bergens Elisabethforening feiret sin årlige patronatsfest forrige søndag under meget stor tilslutning. Etter prologen ønsket formannen velkommen hvorefter vi fikk firhendig musikk av frk. Anna Eriksen og fru Øgård. Ved bordet holdt Mgr. Snoeys festtalen og la damene varmt på hjerte å holde sammen. «Når vi har gode kvinner er vi trygge», uttalte han. En morsom sang bidrog til å øke stemningen. En av foreningens damer, fru Jørgensen, hadde forarbeidet vakre håndmalte gaver til medlemmene og blev hjertelig hyldet for den vakre tanke. Mariaforeningen hadde en morsom overraskelse til oss. «De mekaniske dukker» gjorde som alltid sine saker godt. St. Elisabeth kom også i år og utdelte sine gaver til de tilstedeværende. Til slutt var det utlodning og de 21 gevinster fikk rivende avsetning. Den vellykkede fest blev avsluttet i 24 tiden idet forsamlingen sang «Store Gud».

Sokr.

Bergen. — Bergensavdelingen av St. Olavs Forbund feiret sin 10-års dag søndag den 15. novbr. Avdelingen fører til daglig en forholdsvis beskeden tilværelse, det er de andre foreninger som trekker aktiv interesse. Men 10-åringen viste sig allikevel som et fremmelig og livskraftig barn. Der var tallrikt fremmøte og strålende program. Formannen, hr. Bjarne Johannessen, gav en fremstilling av Olavsforbundets mål og virksomhet og opleste lykkenskingstelegram fra hovedstyret, hvorefter pianistinnen Elisabeth Hals-Andersen henrev sine tilhørere ved sin fremrakende kunst. Når St. Pauls menighetshistorie engang skrives, vil fru Hals-Andersens alltid villige hjelp sikkert vurderes etter fortjeneste, hvadenten det gjaldt menighetens fester eller dens kirkekor. — Cand. philol. frk. Faaberg holdt foredrag om vår siste erkebiskop. Mange kan nok ha undret sig over at statskirken ikke feirer reformasjonens 400-års jubileum i år. Etter å ha hørt foredraget var der ingen av tilhørerne som undret sig; alle som gjør sig kjent med erkebiskop Olav Engelbrektsens forbitrede kamp for Kirkens og vår nasjonale selvstendighet mot de fremmede ransmenn, vil forstå at statskirken har all interesse av å fortie et slikt minne. — Foredraget var en manende appell til oss katolikker om fasthet og offervilje for Hellig Olavs sak. Forsamlingens svar kom momentant, ikke bare i det bifall som fulgte, men også i gjerning: ved livlig deltagelse i den påfølgende utlodning.

E. L.

— og derute

England. Den bekjente engelske konverlitt Father Ronald Knox er blitt utnevnt til pavelig husprelat. — Mgr. Knox, som er sønn av den fhv. anglikanske biskop av Manchester, hadde selv vært anglikansk prest og docent ved Trinity College i Oxford, da han i 1917 blev optatt i den katolske Kirke.

Hans konversjon vakte naturligvis stor opsikt. Et par år senere blev mgr. Knox viet katolsk prest og siden har han som fremragende predikant og allsidig forfatter ført mange mennesker tilbake til Moderkirken.

Redaktør: Mgr. Irgens.

K. Grønli's Bok- & Akcidenstrykkeri, Oslo.